

КОМІТЕТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України

вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008, www.rada.gov.ua

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

ВИСНОВОК

на проект Постанови Верховної Ради України «Про утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих протиправних дій посадових осіб органів державної влади, інших державних органів та суб'єктів господарювання державного сектору економіки, що могли завдати шкоди економічній безпеці України», внесений народним депутатом України Железняком Я. І. (реєстр. № 15079 від 13.03.2026)

Комітет на засіданні 23 березня 2026 року (протокол № 259), згідно з електронною резолюцією Голови Верховної Ради України Стефанчука Р. О. від 16 березня 2026 року (електронна картка документа (2173868), розглянув проект Постанови Верховної Ради України «Про утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих протиправних дій посадових осіб органів державної влади, інших державних органів та суб'єктів господарювання державного сектору економіки, що могли завдати шкоди економічній безпеці України», внесений народним депутатом України Железняком Я. І. (реєстр. № 15079 від 13.03.2026).

Відповідно до частини третьої статті 89 Конституції України, частини першої статті 1, частини першої статті 4 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» та частини першої статті 87 Регламенту Верховної Ради України, Верховна Рада України для проведення розслідування з питань, що становлять суспільний інтерес, утворює тимчасові слідчі комісії, якщо за це проголосувала не менш як одна третина від конституційного складу Верховної Ради України.

Комітет зазначив, що вимоги до складу комісії визначені положеннями статті 4 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» та частинами другою – п'ятою, сьомою та восьмою статті 85, частинами другою та третьою статті 87 Регламенту Верховної Ради України.

Так, кількісний склад тимчасової слідчої комісії формується з урахуванням принципу пропорційного представництва депутатських фракцій (депутатських груп). Пропозиції щодо кількісного та персонального складу тимчасової слідчої

комісії подаються депутатськими фракціями (депутатськими групами) у п'ятиденний строк з дня направлення до них звернення ініціатора (ініціаторів) утворення тимчасової слідчої комісії. У складі тимчасової слідчої комісії може бути представлено не менш як по одному народному депутату України від кожної депутатської фракції (депутатської групи). Якщо депутатська фракція (депутатська група) не запропонувала у встановлений строк представників для роботи в тимчасовій слідчій комісії, то комісія створюється без участі представників цієї депутатської фракції (депутатської групи).

Крім цього, Верховна Рада України приймає постанову про утворення тимчасової слідчої комісії, в якій визначає, зокрема, назву тимчасової слідчої комісії, її завдання і коло питань, що підлягають розслідуванню, кількісний і персональний склад тимчасової слідчої комісії, голову та заступника голови тимчасової слідчої комісії. На посаду голови тимчасової слідчої комісії не може бути обраний голова комітету. Голова тимчасової слідчої комісії, заступник голови та секретар комісії не можуть бути членами однієї депутатської фракції (депутатської групи).

Секретар тимчасової слідчої комісії обирається на першому засіданні тимчасової слідчої комісії із числа її членів шляхом таємного або відкритого голосування більшістю народних депутатів України від складу тимчасової слідчої комісії, затвердженого Верховною Радою України.

Положеннями частини восьмої статті 4 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», частини першої статті 14 Закону України «Про статус народного депутата України», частини сьомої статті 87 Регламенту Верховної Ради України передбачено, що народний депутат України за погодженням з відповідною депутатською фракцією може бути обраний членом не більше двох тимчасових слідчих комісій.

1. Щодо змісту проекту Постанови (реєстр. № 15079) Комітет зазначив таке.

1.1. Згідно з назвою та пунктом 1 проекту Постанови пропонується утворити Тимчасову слідчу комісію Верховної Ради України з питань розслідування можливих протиправних дій посадових осіб органів державної влади, інших державних органів та суб'єктів господарювання державного сектору економіки, що могли завдати шкоди економічній безпеці України (далі – Тимчасова слідча комісія).

Своєю чергою, основними завданнями Тимчасової слідчої комісії, відповідно до пункту 2 проекту Постанови, пропонується визначити:

«1) розслідування можливих протиправних дій посадових осіб Служби безпеки України, Національної поліції України, Бюро економічної безпеки України, Державної митної служби України, Державної податкової служби України, Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів,

Державної служби фінансового моніторингу України, Державної аудиторської служби України, Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, Державної прикордонної служби України та суб'єктів господарювання державного сектору економіки, що могли завдати шкоди економічній безпеці України;

2) збір інформації щодо технічної допомоги, кредитів (позик), наданих Україні іноземними та міжнародними організаціями з початку повномасштабного вторгнення, аналіз стану виконання взятих Україною у зв'язку з цим зобов'язань».

З огляду на це Комітет зазначив, що назва Тимчасової слідчої комісії є аналогічною, а основні завдання в значній мірі повторюють завдання Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України, утвореної відповідно до Постанови Верховної Ради України «Про утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих протиправних дій посадових осіб органів державної влади, інших державних органів та суб'єктів господарювання державного сектору економіки, що могли завдати шкоди економічній безпеці України» від 12 березня 2025 року № 4299-IX (далі – попередня Тимчасова слідча комісія), строк діяльності якої, відповідно до пункту 7 цієї Постанови, було визначено – один рік з дня її утворення, тобто до 12 березня 2026 року.

1.2. З огляду на наведене Комітет зазначив, що зауваження, викладені у його висновку на проект Постанови Верховної Ради України про утворення попередньої Тимчасової слідчої комісії від 12 березня 2025 року реєстр. № 13035¹, залишаються актуальними і для проекту Постанови (реєстр. № 15079), тому Комітет повторно звернув увагу на таке.

1.2.1. Відповідно до положень частини другої статті 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Згідно з пунктом 33 частини першої статті 85 Конституції України до повноважень Верховної Ради України належить здійснення парламентського контролю у межах, визначених Конституцією України та законом.

Так, положеннями пунктів 6 та 14 частини першої статті 85 Конституції України передбачено, що до повноважень Верховної Ради України належить затвердження загальнодержавних програм економічного розвитку; затвердження рішень про надання Україною позик і економічної допомоги іноземним державам та міжнародним організаціям, а також про одержання Україною від іноземних держав, банків і міжнародних фінансових організацій

¹ Висновок Комітету з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України на проект Постанови Верховної Ради України «Про утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих протиправних дій посадових осіб органів державної влади, інших державних органів та суб'єктів господарювання державного сектору економіки, що можуть загрожувати економічній безпеці України» реєстр. № 13035 від 21.02.2025 (протокол № 224).

позик, не передбачених Державним бюджетом України, здійснення контролю за їх використанням.

Крім цього, засади зовнішньоекономічної діяльності, яка є складовою економічної безпеки, визначаються виключно законами України, що своєю чергою належить до повноважень Верховної Ради України (пункт 3 частини першої статті 85, пункт 9 частини першої статті 92 Конституції України).

Зважаючи на це, Комітет зазначив, що наведені положення Конституції України свідчать про чіткі межі повноважень Верховної Ради України щодо забезпечення економічної безпеки України, що не враховано ініціатором під час підготовки проекту Постанови (реєстр. № 15079).

1.2.2. Згідно з підпунктом 1 пункту 2 проекту Постанови одним з основних завдань Тимчасової слідчої комісії пропонується визначити розслідування можливих протиправних дій посадових осіб Служби безпеки України, Національної поліції України, Бюро економічної безпеки України, Державної митної служби України, Державної податкової служби України, Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, Державної служби фінансового моніторингу України, Державної аудиторської служби України, Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, Державної прикордонної служби України та суб'єктів господарювання державного сектору економіки, що могли завдати шкоди економічній безпеці України.

З огляду на це Комітет зазначив, що у рамках здійснення контрольної функції Верховної Ради України, розділом VI Регламенту Верховної Ради України, зокрема положеннями статті 232¹, передбачено розгляд звітів і доповідей державних органів та посадових осіб, у тому числі звітів: Генерального прокурора про діяльність прокуратури, Голови Служби безпеки України про діяльність Служби безпеки України та Директора Державного бюро розслідувань про результати діяльності цього органу за календарний рік, стан виконання покладених на нього завдань, додержання законодавства, прав і свобод людини і громадянина, а також напрями та шляхи підвищення ефективності діяльності Державного бюро розслідувань.

За підсумками обговорення звіту Верховна Рада України може прийняти відповідну постанову про взяття звіту до відома, про оцінку діяльності державного органу, посадової особи, звіт якої було розглянуто, а також у порядку, передбаченому Регламентом Верховної Ради України, прийняти інші рішення, прийняття яких рекомендується у звіті (частина сьома статті 232¹ Регламенту Верховної Ради України).

Крім цього, згідно з положеннями частини другої статті 2 Закону України «Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів», Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами,

одержаними від корупційних та інших злочинів (далі – Національне агентство) у межах, визначених цим та іншими законами, є підзвітним Верховній Раді України, підконтрольним та відповідальним перед Кабінетом Міністрів України.

Щороку проводиться незалежна зовнішня оцінка діяльності Національного агентства. Зазначену оцінку проводить комісія із зовнішнього контролю у складі трьох осіб. Президент України, Верховна Рада України та Кабінет Міністрів України щороку визначають по одному члену комісії з числа осіб, які мають не менш як десятирічний досвід роботи в органах досудового розслідування, прокуратури, адвокатурі, наукових установах, судах в іноземних державах та/або в міжнародних організаціях, необхідні знання та навички для проведення такої оцінки, а також мають бездоганну ділову репутацію (абзаци перший та другий частини першої статті 12 Закону України «Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів»).

Комітет зазначив, що для проведення оцінки члени комісії із зовнішнього контролю мають право: доступу до матеріалів, іншої інформації (документів), що є у володінні Національного агентства (з обмеженнями, передбаченими Законом України «Про державну таємницю»); проводити конфіденційні інтерв'ю з працівниками Національного агентства, працівниками інших державних та правоохоронних органів, а також іншими особами, які володіють інформацією (документами), необхідною для проведення оцінки (абзаци третій – п'ятий частини першої статті 12 Закону України «Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів»).

Крім того, невід'ємною складовою незалежної зовнішньої оцінки діяльності Національного агентства є щорічний зовнішній аудит діяльності Національного агентства. Зовнішній аудит діяльності Національного агентства проводиться виключно міжнародною або національною аудиторською компанією, яка є визнаною та має високу ділову репутацію на відповідному ринку України (абзац восьмий частини першої статті 12 Закону України «Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів»).

Також, Національне агентство готує щорічні звіти про свою діяльність, які оприлюднюються до 15 квітня включно на офіційному веб-сайті (частина четверта статті 12 Закону України «Про Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів»).

1.3. Разом з цим, Комітет звернув увагу на те, що Головним юридичним управлінням Апарату Верховної Ради України також було викладено низку зауважень до Постанови Верховної Ради України «Про утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих протиправних дій посадових осіб органів державної влади, інших державних

органів та суб'єктів господарювання державного сектору економіки, що могли завдати шкоди економічній безпеці України» № 4299-IX у довідці від 14.03.2025², які, з огляду на назву та основні завдання утвореної Тимчасової слідчої комісії, залишаються актуальними, а саме:

«...формулювання, що містяться у тексті Постанови в частині завдань утвореної Тимчасової слідчої комісії – «розслідування можливих протиправних дій посадових осіб», не враховують необхідність системного застосування положень Конституції України щодо розслідування тимчасовими слідчими комісіями питань, які становлять суспільний інтерес, компетенції правоохоронних органів, прокуратури та судів, а також правові позиції Конституційного Суду України щодо змісту положень, серед іншого, статей 6, 19 Основного Закону України (рішення від 24 червня 1999 року №6-рп/99, 7 травня 2002 року №8-рп/2002, 18 листопада 2004 року №17-рп/2004 тощо).

Крім того, текст прийнятої Постанови не дає можливості однозначно встановити часовий період, за який "здійснюватиметься розслідування можливих протиправних дій».

1.4. Також Комітет звернув увагу на положення частини другої статті 3 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», якими передбачено, що тимчасова слідча комісія у визначений Верховною Радою України термін, але не пізніш як через шість місяців з дня її утворення, подає Верховній Раді України письмовий звіт про виконану роботу, а також підготовлені нею пропозиції щодо проектів актів Верховної Ради України, висновки, пропозиції та інші матеріали, які надаються народним депутатам України для ознайомлення.

Своєю чергою, згідно з частиною четвертою статті 3, пунктом 5 частини п'ятої статті 4 Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України», пунктом 5 частини четвертої статті 85, частини другої статті 87 Регламенту Верховної Ради України термін звіту тимчасової слідчої комісії про виконану роботу визначається Верховною Радою України у постанові про утворення відповідної комісії, який не перевищує шість місяців з дня її утворення.

З огляду на це Комітет зауважив, що проект Постанови (реєстр. № 15079) не містить положень, що визначали б термін (строк) подання тимчасовою слідчою комісією Верховній Раді України звіту про виконану роботу. Натомість, у пункті 8 проекту Постанови зазначено: «Звіт Тимчасової слідчої комісії про виконану роботу заслухати на пленарному засіданні».

Крім цього, Комітет зазначив, що в додатках до Положення «Про порядок роботи з документами у Верховній Раді України», затвердженого розпорядженням Голови Верховної Ради України «Про деякі питання забезпечення документообігу у Верховній Раді України в електронній та

² Електронна картка документа (1832433).

паперовій формах» від 8 лютого 2021 року № 19, наведені шаблонні форми актів Верховної Ради України, зокрема, форма акта про утворення тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України (пункт 1.7. додатку 1 до Положення), яка передбачає, що проект відповідної Постанови Верховної Ради України має містити положення щодо визначення строку, протягом якого Верховна Рада України заслуховує звіт тимчасової слідчої комісії про виконану роботу, що визначається з урахуванням вимог Регламенту Верховної Ради України та Закону України «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України».

Враховуючи наведене та беручи до уваги вимоги Положення «Про порядок роботи з документами у Верховній Раді України», пункт 8 проекту Постанови варто викласти в такій редакції: «Звіт Тимчасової слідчої комісії про виконану роботу заслухати на пленарному засіданні Верховної Ради України не пізніше шестимісячного строку з дня її утворення».

2. Щодо кількісного та персонального складу утворюваної Тимчасової слідчої комісії Комітет зазначив таке.

До проекту Постанови додані копії звернень ініціатора утворення Тимчасової слідчої комісії до всіх депутатських фракцій та депутатських груп у Верховній Раді України.

Своєю чергою, згідно з пропозиціями депутатських фракцій та депутатської групи, що додані до проекту Постанови, пропонується обрати до персонального складу Тимчасової слідчої комісії таких народних депутатів України:

- від депутатської фракції ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ «СЛУГА НАРОДУ»:
 - Бакумова Олександра Сергійовича,
 - Гетманцева Данила Олександровича,
 - Жмеренецького Олексія Сергійовича,
 - Марусяка Олега Романовича,
 - Мовчана Олексія Васильовича,
 - Радіну Анастасію Олегівну – заступником голови Тимчасової слідчої комісії,
 - Сову Олександра Георгійовича,
 - Устенка Олексія Олеговича;
- від депутатської фракції політичної партії Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина» – Івченка Вадима Євгеновича;
- від депутатської фракції ПОЛІТИЧНОЇ ПАРТІЇ «ЄВРОПЕЙСЬКА СОЛІДАРНІСТЬ» – Южаніну Ніну Петрівну;
- від депутатської фракції Політичної Партії «ГОЛОС» – Железняка Ярослава Івановича – головою Тимчасової слідчої комісії;
- від депутатської групи «ДОВІРА» – Арешонкова Володимира Юрійовича;
- від депутатської групи «Партія «За майбутнє» – Батенка Тараса Івановича;
- від депутатської групи «Платформа за життя та мир» – Скорика Миколу Леонідовича;

від депутатської групи «Відновлення України» – Гнатенка Валерія Сергійовича.

Комітет зауважив, що пункт 5 проекту Постанови потребує редакційного уточнення – прізвища народних депутатів України мають бути записані в називному відмінку.

Враховуючи наведене, Комітет ухвалив висновок на проект Постанови Верховної Ради України «Про утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих протиправних дій посадових осіб органів державної влади, інших державних органів та суб'єктів господарювання державного сектору економіки, що могли завдати шкоди економічній безпеці України», внесений народним депутатом України Железняком Я. І. (реєстр. № 15079 від 13.03.2026), і прийняв рішення рекомендувати Верховній Раді України, відповідно до пункту 8 частини четвертої статті 20 та частини третьої статті 138 Регламенту Верховної Ради України, розглянути його з урахуванням зауважень, редакційних уточнень пункту 5 та нової редакції пункту 8 проекту Постанови, викладених у висновку Комітету, і визначитися шляхом голосування щодо цього проекту Постанови.

Співдоповідачем від Комітету на пленарному засіданні Верховної Ради України з цього питання визначено голову Комітету.

Голова Комітету

С. В. КАЛЬЧЕНКО

